

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Srzodę dnia 26 Lutego v. s. 1830 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 16 lutego.

(z Gazety Sanktpetersburskiej.)

Dnia 12 t. m. NAYJAŚNIEJSZA CESAROWA JEYMOŚĆ raczyła nayłaskawiej dać obiad, w galeryi hiszpańskiej w Ermitażu dla wychowanic, wychodzących teraz z Towarzystwa panien szlachejnych. NN. WIELKIE XIEŻNICZKI MARTA, OLGA i ALEXANDRA NIKOLAJEWNY, zaszczytyli swoją obecnością stół, u którego siedziało 150 panien, które, winne będąc swoje ukształcenie duszy i ciała szczodro bliwej i czułej pieczy kochającej swe dzieci MONARCHINI, w każdym momencie swego życia, z uczuciem głębokiej wdzięczności, będą wymawiały święte, równie dla nich, jak i dla całej Rosyi, Imie NAYJAŚNIEJSZEY Ich Oregdowniczki.

Przez Naywyższy rozkaz dzienny dnia 10 lutego N. CESARZ JEGOMOŚĆ po przegładzie wszystkich wojsk oddzielnego Korpusu Gwardyi, które wróciły z wyprawy, znalazłszy w nich porządek wzorowy, urządzenie i oszczędzenie ludzi, oświadcza szczególne swoje zadowolenie i wdzięczność. Dowodzącemu oddzielnym Korpusem Gwardyi J. C. W. WIELKIEMU XIAŻĘCIU MICHAŁOWI PAWEŁOWICZOWI, równie też oświadcza zupełną swą wdzięczność Dowódcy 1 korpusu odwodowego kawalerii *Depreradowiczowi* i dowodzącemu całą piechotą Gwardyi *Bystromowi* 1, oraz oświadcza naywyższe zadowolenie Jenerał-Adjutantom; naczelnikowi sztabu oddzielnego korpusu gwardyi *Neydhardtowi* 2, naczelnikowi artylleryi tegoż korpusu *Suchozanetowi* 1, naczelnikom dywizyi lekkiej kawalerii gwardyi *Czyczerynowi* 1, piechoty gwardyi: 1szej *Szenszynowi* 1, i 2giey Jenerał-porucznikowi *Uszakowemu* 1, oberkwatremistrzowi Jenerał-maiorowi *Xiażęciu Golicynowi* 1, ideżurnemu sztabsoficerowi leyb-gwardyi finlandzkiego półku półkownikowi *Zwinogrodzkiemu*.

JEGO CESARSKA MOŚĆ oświadcza szczególną swoją wdzięczność byłemu naczelnikowi pozostałych w St. Petersburgu wojsk, Jenerał-adjutantowi *Demidowowi* 1, dowodzącym przedtém kawalerją Jenerał-adjutantowi *Lewaszewi* 1, i całą piechotą Jenerał-adjutantowi *Chrapowickiemu* 1, i naywyższe zadowolenie Jenerał-maiorom dowodzącym przedtém: artylleryą *Perenowi* 1, i *Waksmutowi*, i batalionami piechoty gwardyi terażniejszemu dowódcy 1 brygady 2 dywizyi piechoty *Nieielowi* 3, pełniącym obowiązki: naczelnika sztabu adiutantowi bokowemu półkownikowi *Weymarnowi* i deżurnemu sztabsoficerowi półkownikowi *Zuykowi*, za odznaczający się porządek, regularność i doskonałość, dostrzeżone przez JEGO CESARSKĄ MOŚĆ w wojskach pozostałych w St. Petersburgu.

N. CESARZ JEGOMOŚĆ raczył ustnie polecić Jenerał-adjutantowi *Goleniszczewowi* *Kutuzowowi*, sprawowanie obowiązku sankt-petersburskiego wojennego Jenerał-gubernatora do przybycia naznaczonego na jego miejsce.

Przybyli do stolicy 13 lutego z Moskwy, odstawni rzeczywisty radca stanu *Bucharyn*; z Łubny, okręgowy Jenerał 3 okręgu oddzielnego korpusu wewnętrznej straży Jenerał-maior *Lewental* 1; z Wyborga, dowódzca brygady 15 dywizyi piechoty Jenerał-maior *Etter*. Wyjechał 13 lutego do Dorpatu, odstawni Jenerał-porucznik *Xiażę Liwen*.

Ukaz Rządzącego Senatu d. 11 stycznia 1830.

O tém, azali obywatel ma prawo działać sam w sprawach, odnoszących się do jego majątku, pod opieką zostającego.

Wedle ukazu JEGO CESARSKIEY MOŚCI, Rządzący Senat, na Powszechném Zebraniu Moskiewskich Departamentów, słuchali uwiadomienia Powszechnego Zebrania pierwszych trzech Departamentów z dołączeniem, dla należytego wypełnienia, kopii, NAYWYŻEY potwierdzoney Opinii Rady Państwa, brzmienia następującego: Rada Państwa na połączonych Departamentach Praw i Ekonomii i na ogólném Zebraniu rozpatrzywszy przełożenie Rządzącego Senatu co do zapytania: azali ma prawo obywatel działać sam w sprawach, odnoszących się do jego majątku, pod opieką zostającego, za ucisk przezeń włością swoich i okrucieństwem i porównawszy to zapytanie z okolicznościami zdarzenia szczególnego we wspomnioném przełożeniu przytoczonemi, przez opinią postanowiła: a) że artykuł 222 Urządzenia o Guberniach przepisując prawidła dla opiek nad nieletniemi nie może być rozciągany do tych zdarzeń, kiedy majątek obywatela oddaje się pod opiekę, za ucisk przezeń włością swoich lub za okrutne z niemi postępowanie i tym podobne: bo w pierwszym razie opieka jest w obliczu prawa zupełnym reprezentantem właściciela, którego sama osoba porucza się iey pieczołowitości i nadzorowi; w drugim zaś właściciel uchyla się tylko od zarządu majątkiem; z resztą i dochody z niego, lubo przez opiekunów zbierają się, ale się oddają do jego rozporządzenia, i w jego woli zostaje zawsze samo nawet pozbycie się swego właścicielstwa. b) że przytoczony przez Rządzący Senat ukaz 28 lutego 1817 r. o majątkach, uległych opiece za długi Pożyczkowemu Bankowi Państwa, za skarbowe uzyskania i inne wydarzenia (rozumie się podobne) z iedney strony stosuje się do zdarzeń, nie należących do terażniejszego zapytania, a z drugiej przepisuie prawidła iedynie co do zarządu majątkiem i zdawania rachunków przez opiekunów, a następnie nie tycze się osobistych praw właściciela, zostającego pod opieką. c) że pozbawiać, a nawet ścieśniać, takowego właściciela co do prawa działania w urzędach sądowych w sprawach własnych, chociażby to było i względem majątku, zostającego pod opieką, tém bardziey się nie zgadza z myślą praw, ile że i trzymani w zdarzeniach kryminalnych pod strażą, póki nie będą pozbawieni praw obywatelskich, mogą podawać do sądów papiery, odnoszące się do ich majątku i osoby. d) że na tey zasadzie należy rozwiązać zapytanie, które weszło do Rządzącego Senatu, lecz ażeby razem uprzątnąć zupełnie na czas przyszły i względem obowiązków opiek, w takich zdarzeniach ustanowionych, uchylając razem i zamieszanie w odbywaniu spraw wyniknąć mogące z powodu podania w iednym i tymże przedmiocie kilku prośb z iedney strony, Rada Państwa postanawia obiaśnić: 1) że przy ustanowieniu opieki nad majątkiem obywatela podług artykułu 84 Urządzenia o Guberniach nie wkłada się na opiekunów wyłącznego obowiązku działania w sądach w rzeczach processowych, do majątku iego odnoszących się. 2) że szlachcic przez wzięcie majątku iego pod opiekę na mocy artykułu 84 urzędzenia o guberniach nie uchyla się przez to od prawa działania w sądach i w sprawach odnoszących się do jego własności, lecz zawsze za wiedzą opieki. 3) że na tey zasa-

dzie należy postąpić i w sprawie assessora kolegialnego Protasiewa. Na tej Opinii napisano: Cesarz Jegomość nastąpił Opiniją na Powszechném Zebraniu Rady Państwa, względem zapytania: azali obywatel ma prawo działać w sprawach odnoszących się do jego majątku, wziętego pod opiekę, Należy y potwierdzić raczy i rozkazał wypełnić. *Podpisł, Prezydent Rady Państwa Hrabia W. Koczubey.* 7 grud. 1829 r., a podług sprawki w Senacie: na Powszechném Zebraniu Moskiewskich Departamentów Rządzącego Senatu roztrząsana była sprawa o działaniach Moskiewskich Rządu Gubernialnego i 2go Departamentu Izby cywilney w sprawie o drwa, przedane przez Assessora Kolegialnego Protasiewa udziałowemu włościaninowi Maślennikowemu ze swego majątku, zostającego w opiece. Na Powszechném Zebraniu Rządzącego Senatu, po wysłuchaniu tej sprawy nastąpiło większością głosów PP. Senatorów 3 maja 1829 postanowienie, względem którego dla podania Jey Cesarzkiej Mości uczynione było przez P. Zarządzającego Ministerium sprawiedliwości najpoddańsze przełożenie. Rozkazali o należytem i niezwłoczném wypełnieniu rzeczoney Należy y potwierdzonej Opinii Rady Państwa przepisać ukazem 2ma Departamentowi Izby cywilney moskiewskiej, a dla wiadomości i wypełnienia w razie potrzeby posłać ukazy do wszystkich innych urzędów sądowych, uwiadamiąc również przez ukazy PP. Ministrów, Wojskowych Jenerał-Gubernatorów, Wojskowych Gubernatorów zarządzających sprawami cywilnymi, Jenerał-Gubernatorów, Cywilnych Gubernatorów i Naczelników miast do Najswiętszego Rządzącego Synodu, S. Petersburgskich i Moskiewskich Departamentów Senatu i do Powszechnych Zebrani Departamentów Sanktpetersburskich przestać uwiadomienia. Stycz. 11 dnia 1830 r. (Z Powszechnego Zebrania Moskiewskich Departamentów Senatu.)

KRÓLEWSTWO POLSKIE. Warszawa dnia 4 marca.

(z Gazety Warszawskiej).

NATYJASNIĘSZY PAN mianować raczył Kawalerem Orderu Królewskiego *ś. Stanisława* zgiey klasy J. Pana Barona *Korffa*, Radcę Stanu, zostającego w Kancellarii przyboczney J. C. K. Mości.

— Numer Seryy Obligacyy udziałowych 42,000,000 pożyczki w dniu 1 i 2 marca b. r. lossem wyciągnięte, jako mające należeć do losowania szczegółowego w dniu 15 marca t. r.: 28. 41. 102. 103. 113. 146. 170. 185. 191. 232. 248. 384. 439. 491. 505. 510. 532. 559. 577. 652. 659. 684. 703. 717. 743. 775. 874. 916. 1039. 1047. 1071. 1076. 1135. 1144. 1148. 1216. 1228. 1230. 1239. 1251. 1285. 1287. 1297. 1328. 1356. 1360. 1390. 1393. 1397. 1398. 1412. 1415. 1477. 1504. 1512. 1528. 1550. 1574. 1576. 1601. 1603. 1609. 1652. 1659. 1674. 1692. 1717. 1738. 1741. 1742. 1774. 1780. 1804. 1806. 1821. 1856. 1879. 1956. 2057. 2085. 2113. 2149. 2157. 2161. 2178. 2190. 2203. 2231. 2234. 2264. 2340. 2347. 2403. 2471. 2536. 2549. 2555. 2582. 2599. 2600. 2622. 2625. 2633. 2679. 2683. 2705. 2713. 2733. 2760. 2815. 2818. 2820. 2836. 2848. 2902. 2929.

Senator Wda Prez. K. U. D. K.

(podpisano) Fr. Grabowski.

R. S. delegowany z K. R. P. i S.

(podpisano) Józef Morawski.

R. S. Prezes Banku

(podpisano) L. Hr. Jelski.

(podpisano) S. A. Fraenkel.

Sekretarz Jeneralny.

(podpisano) B. Niepokojczycki Z.

ANGELIA.

(Journal de St. Petersburg.)

Na posiedzeniu Izby Parów d. 8 lutego Xiążę Montrose uwiadomił, iż jey adress złożył Królowi Jegomości, który odpowiedział, że polega na gorliwości i przyłożeniu się izby w polepszeniu stanu poddanych i utrzymywania honoru i wysokiego znaczenia kraju. Lordowie Melville, Holland, Shelbourne i Stanhope uwiadomili, że na przysz-

łych posiedzeniach wniosą interessa Indyy, Grecyi, Portugalii i Anglii.

— W czasie, kiedy Parlament angielski otworzył swe posiedzenia, nie od rzeczy będzie przypomnieć, z jakich żywiołów składa się teraz ta izba elekcyjna. 40 hrabstw angielskich posyła do Parlamentu 80 deputowanych; 25 miast wielkich, 50 dep., 172 małych miast i wsi, z których 167 posyła po dwóch deputowanych, a 5 tylko po jednym, 539 dep., 8 portów morskich 16 dep., 2 uniwersytety 4 dep., 12 hrabstw kraju Wallii, 12 dep., 12 miast Wallii 12 dep. 30 hrabstw szkockich 30 dep. 65 miast i wsi szkockich 15 dep., Irlandya 100 dep. Ogółem wszystkich deputowanych 658.

— Skargi coraz stają się powszechniejsze, i znowu zaczynają mówić o reformach radykalnych. W Birmingham trudnią się w rzeczy samej utworzeniem związku; podobnego do towarzystwa katolików irlandzkich, których celem ma być, zmuszenie możnowładztwa angielskiego do ustąpienia większej części praw swoich. *Quarterly-Review* jest organem stronnictwa, które do tych czas pragnęło zawsze stanu zupełnie stałego w administracyi; stronnictwo to od niedawnego czasu zmieniło systemat i czytamy w jego *Review* dwa długie artykuły, o potrzebie reformy w sprawach kościelnych i cywilnych: dowodzi w nich między innemi niezbędną potrzebę odnowienia izby niższej, podług prawa o wyborach, znacznie zmodyfikowanego. Ten stan rzeczy dodać autor zagraża straszliwie wolności powszechney. Mniema on, że należałoby zaprowadzić zmniejszenie wydatków, które przyczyniają elekcyje, i ograniczyć elektorów w klasie majątniejszej narodu, aby tym sposobem wchodzili do Parlamentu ludzie, którzy przez swoje talenty i czynność wpłynęłyby dokonali tego, co opieszałość szlachty dotąd zaniedbała. Tenże dziennik wysłał się w obronę poboru dziesięcin kościelnych; lecz razem wykazuje konieczną potrzebę lepszego rozkładu własności kościelney.

— Były Prezydent bióra handlowego P. Fitzgerald iedzie na ląd, dla poratowania zdrowia.

— Lord Grave, szambelan królewski i członek kommissyi akcyzy, w ataku pomieszczenia zmysłów odtął sobie życie.

— Przed kilku dniami pękła machina parowa w kopalniach Kornwallii; 9 ludzi utraciło życie, a 2 zostało niebezpiecznie ranionych.

— Wspaniała wieś Lorda Redlesham, w hrabstwie Suffolk, całkiem spłonęła w nocy d. 2. Chociaż ocalono srebro i klejnoty, strata jednak wynosi do 100,000 funt. szt. Szlachetny Lord znajduje się z małżonką swoją w Paryżu. W kilka dni pierwej pożar zniszczył także fabrykę pojazdów P. Angas w Newcastle i wiele domów sąsiedzkich, strata wynosi od 20 do 25,000 funt. szt. Zakład, znany pod nazwiskiem *Argyll-Rooms* w Londynie, w którym dawano często koncerty i rozmaite wystawy publiczne, spalił się w nocy z d. 5 na 6.

— Magistrat dubliński postanowił podać Parlamentowi prośbę o cofnięcie bilu emancypacyi katolików.

— Podług listu z Neapolu d. 19 stycznia, wieść krążyła o pokazaniu się zarazy w Pizie, i że Rząd przerwał z tego powodu związki z Toskanią. Statek przybyły z Livorny poddany został kwarantannie. Później przekonano się, że ta choroba była tylko ospą.

— Wiadomości z Kalkuty dochodzą do d. 13 września. Stan zdrowia jest pomyślny. Statek, który przywiózł te wiadomości, napotkał wyprawę francuską, krążącą około Madagaskaru, a której celem ma być założenie osady: w tymże czasie trwały zamieszki na Madagaskarze.

— Osada angielska na wyspie Wniebowstąpienia jest w stanie kwitnym.

— Wiadomości z Nowego-Yorku, dochodzące do d. 17 stycznia, są ważne; donoszą, że rząd amerykański i kongress postanowili niewprowadzać żadnych modyfikacyj do taryfy; podług nich Mexico jest rozdzierany przez fakcyje; oto co mówią pod artykułem z Vera-Cruz pod d. 12 gru-

dnia „W początkach października, Santa-Anna, wice-prezydent Bustamanta, generałowie Bravo i Barragon, którzy powrócili z wygnania, znajdując się razem w Jalapa, a ich deliberacje były skutkiem powstania wojskowego, w wielu stanach na stronę rządu centralnego. Santa-Anna podał się do dymisji, której nie przyjęto, udając, że jest chory.

Londyn, dnia 11 lutego.

(z Gazety Warszawskiej.)

Według Gazety Times, Xiążę Sasko-Koburski, Leopold, pod tym warunkiem przyjął koronę Grecyi, iż może ją złożyć w każdym czasie, skoro mu się nie podoba nowe jego przeznaczenie.

Gazeta Sun zapewnia, iż oszczędność zamierzona w budżecie, uczyni na samém wojsku 800 000 funtów szterlingów (32 milionów złotych pol.)

Gazety tutejsze ogłosiły rozpoczęcie obrad Parlamentowych pod różnymi retorycznymi figurami. I tak Morning Chronicle napisał: „Dziś wznowia się kampania parlamentowa.” Morning Herald zaś: „Dziś zaczyna się drama parlamentowe.”

— Dnia 13 —

Francuskie Ministerjum spraw zagranicznych uwiadomiło Posła naszego w Paryżu o dalszej blokadzie Algieru przez flotę Francuską, i o rozciągnięciu jej do portów Bana, Bugia, Algieru i Oran.

Gazeta Goniec pisze co następuje: „Wiadomość umieszczona w Dziennikach Paryzkich, iakoby Xiążę Sasko-Koburski, Leopold, przedał Panu Rothschild roczną pensję swoją, wynoszącą 50,000 funt. szterl. (2 miliony zł. pol.), aby za przybyciem do Grecyi miał się z czego utrzymać, jest zupełnie fałszywą, a nawet do wiary niepodobną.”

Nie można prawie iechać do Douvres. Dla zapobieżenia nieszczęściu, rozciągnięto liny przez gościniec i przepaści opatrzone poręczami. Niedawno pewny gońiec idący ze stałego łądu do Londynu, miał przypadek, iż w nocy zlatowała mu się oś u powozu, i musiał aż do rana nazajutrz zostawać w śniegu.

— Dnia 14 —

Wczorajsza Gazeta Globe pisze: „Słychać, iż rozpoczną się teraz układy między Anglią, Hiszpanią, Zjednoczonymi Stanami północnej Ameryki i Rzeszami polskimi południowo-Amerykańskimi, względem wstępienia kroków nieprzyjacielskich między Hiszpanią a byłymi jej osadami, przynajmniej na pewny przeciąg czasu.

Następca tronu Perskiego, Abbas Mirza, przysłał dwa listy do tutejszego towarzystwa Azyatyckiego, w których zaświadcza odebranie danego mu dyplomu na członka zagranicznego. Listy te są bardzo pięknie napisane. Przytaczamy wstęp na próbę teraźniejszego wschodniego stylu listowego: „Do szlachetnych, sławnych, mądrością i dowcipem, a znakomitych rozumem i wiadomościami, zasiadających na zgromadzeniu, obdarzonych światłem, weszłych na drabinę umiejętności, członków Królewskiego Azyatyckiego towarzystwa. Udzielamy szczególnie tej wiadomości w sposobie przyjacielskim, iż pisany od nich list nadszedł, i przyjacielskimi oczami został przeczytany, i że list ów, iako pomnik wiadomości i umiejętności, został dobrze zrozumiany, i sprawił nam ukontentowanie i t. d.” Na zgromadzeniu, kiedy ten list przeczytano, Lady Raffles złożyła piękny zbiór rękopism Malajskich i Jawańskich, które zmarły jej małżonek sławny Pan St. Raffles zebrał piastując urząd Wielkorządcy Jawy na Archipelagu Indyjskim. Zbiór ten wybornie utrzymany, obejmuje dzieła we wszystkich częściach literatury indyjskiej. Znajdują się w nim słowniki różnych języków indyjskich. Cały zbiór składa się ze 120 książek.

Odebrane tu listy z Lagunayra pod d. 23 grudnia donoszą, iż w prowincyi Wenezueli panuje naygłębsza spokojność, i że wszystko, co tylko pisano o rozruchach w Puerto Cabello i odezwach przeciw rządowi, było zmyślonem. Podobnież zdarzenia w Caraccas wystawiono z przesadą. Na zgromadzeniu naczelników stronnictw do-

niesiono, iż Bolivar zmierza do osiągnięcia tronu. Po długich naradach postanowiono w takim razie mianować Jenerała Paez naczelnikiem Rzeszypospolitej. Tymczasem tenże sam Jenerał przybył d. 3 grudnia do Caraccas i usunął wszelkie uniesienie, wznowił zaufanie w rządzie, i dawny tok rzeczy wrócił do swego porządku. Co do życzeń mieszkańców w Cumana i Barcellonie, o tych nie ma jeszcze żadnych doniesień. Mówią tylko, iż tam pragną, aby Bolivar został ogłoszony dożywotnim Dyktatorem.

Kommissye Parlamentowe wyznaczone do rozpoznania interesów Wschodnio-Indyjskich, są bardzo czynne. W Kommissyi Liby Wyższej przewodniczy Hrabia Bathurst, a w Niższej Pan Ward.

Posłowie Pruski, Francuski, Hiszpański i Sardyński, mieli dnia 9 b. m. naradę z Hrabią Aberdeen w wydziale spraw zagranicznych. Dnia 11 b. m. Xiążę Esterhazy odebrał listy od rządu swego, udał się natychmiast do Hrabiego Aberdeen, a potem do Xięcia Wellingtona. Te goż dnia Poseł północno-amerykański naradzał się długo z Xięciem Wellingtonem.

FRANCYA.

Paryż dnia 14 lutego.

(z Gazety Warszawskiej.)

Gazeta Francyi pisze, iż wyprawa przeciw Algierowi została wprawdzie postanowioną, lecz nie jeszcze nie wiadomo względem środków jej skutecznienia.

Admirał Duperré ma być przywołany do Paryża, celem odebrania rozkazów dotyczących się wyprawy do Algieru.

Z Tulonu donoszą pod 7 b. m., iż korweta Diligente otrzymała nagle rozkaz, aby z listami, nadestaniem sztafetą z Paryża, popłynęła do Alexandrii. Słychać, iż w Alexandrii panuje wielkie poróżnienie między Vice-Królem Egiptu i synem jego Ibrahimem.

Xiążę Bassano miał niedawno następujący przypadek. Stał przed kominkiem, na którym palił się ogień, i razem gotowała się woda w kociołku; nagle oderwała się pokrywa mocą pary wyrzucona, a wylana woda sparzyła Xiążęcia. Rany jednak nie są niebezpieczne.

W roku 1827 było tu 450 bankructw, w 1828 roku 409, w roku zaś 1829, 422.

W nocy z dnia 1 na 2 b. m. statek płynący z Douvres z 38 baryłkami pieniędzy, należącemi do Pana Rothschild, rozbił się przy Quessant; pieniądze potonęły, ludzi tylko uratować zdołano.

Tłusty wół, który przy końcu karnawału, prowadzony będzie po ulicach tutejszych, waży 3,000 funtów i ma 6 stóp wysokości; jest jednym z najpiękniejszych, iakie od wielu lat tym celem miano. Został kupiony na targu w Poissy. Były tam tłuszczyjsze jeszcze woły, lecz chciano oraz wybrać najpiękniejszego.

List z Point à Pitre, stolicy wyspy Gwadelupy, pisany dnia 8 listopada, donosi: „Wybuchło tu już po 6-ty raz powstanie w St. Anne o 7 mil od stolicy, które jednak za staraniem rządu zostało przytłumione w samym zarodzie. Dnia 17 listopada ze wschodem słońca miała się rozpocząć rzeź białych, ale schwytano hersztów spisku i zaprowadzono ich do więzienia. W miesiącu marcu roku 1830 sprawa ta będzie roztrząsana w sądzie kryminalnym. Znalezione u murzynów wielki zapas prochu, kul, ładunków i ołowiu. Kolorowi byli sprawcami tego zamachu, a murzyni wcale prawie do niego nie należeli.”

— Dnia 15 —

Tutejszy dziennik Biała Chorągiew pisze: „Potwierdza się, iż Vice-Admirał Duperré obejmie naczelne dowództwo eskadry działającej przeciw Algierowi. Dodają, iż szefem głównego sztabu będzie Kontr-Admirał Baron de Mackau, Dyrektor wydziału osób w ministerstwie morskiem.” Gazeta Francyi gniewa się na twierdzenie niektórych dzienników, iakoby wyprawa przeciw Algierowi była tylko pozorem do zebrania sił,

przy których pomocy rząd chce uskutecznić swój zamiar obalenia ustawy konstytucyjnej.

Stychać, iż Królowa Portugalska *Donna Maria da Gloria* wróci z Brezylji do Europy.

Goniec Francuzki donosi, iż Cesarz Brezyljski, właśnie w czasie, kiedy doznał wiadomego nieszczęśliwego przypadku, zamyslał przedsięwziąć wspólnie z małżonką swoją i Xięciem *Leuchtenberg* podróż w głąb kraju swego, co teraz wprawdzie zostało wstrzymanem, ale nie zaniechanem.

Dany dziś bal składkowy na dochód ubogich był nader świetny. Znajdowało się na nim przeszło 5,000 osób, między którymi był także Xiążę *Orleanu* z całą swoją rodziną.

H I S Z P A N I A.

Madryt dnia 2 lutego.

Pogrzeb Neapolitańskiego Ministra *Medici* odbył się z wielką okazałością w Kościele *ś. Marcina*. Ciało zostało nabalsamowanem, i ma być odwiezionem do *Alicantu*, zkąd na statku przestaniem zostanie do *Neapola*.

Świeże postanowienie królewskie zaleca powiększyć wojsko o 25,000 ludzi; co 1 maja ma być uskuteczniłem. (*Gaz. War.*)

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

Od czasu zaprowadzenia w Rosyi stanu wolnych rolników, uwolniono do roku 1829 włóścian obywatelskich do tego stanu 36,823 dusz. (*D. M. S. W.*)

— Przez opinią Rady Państwa Naywyżey dnia 6 sierpnia 1828 roku potwierdzoną postanowiono, dla zapobieżenia szkodliwym skutkom z przedaży gorzałki w Ułusach Kałmyckich, po upłynieniu terminu kontraktu na dzierżawę dochodu trunkowego w państwie, to jest: od roku 1831, nie mieć w tych ułusach, ani karczem, ani szynkow. Co za dobroczynne postanowienie dla ludu prostego i nieoświeconego! (*Mr.*)

— Podług wiadomości o zawartych małżeństwach, narodzonych i zmarłych wszelkiego stanu ludzi greko-rossyjskiego wyznania, okazuje się, że w roku 1828 w 45 dyecezyach było par zaślubionych 330,275; narodziło się płci męskiej 920,449, żeńskiej 850,897; umarło płci męskiej 607,233, żeńskiej 587,324; w ogóle narodziło się płci obojczy 1,771,346, a umarło 1,194,557; liczba zatem narodzonych przewyższa liczbę zmarłych na 576,789 dusz. (*G. St. Petersburga N. 2 i 3*). Życzyć należy, ażeby przy pokazaniu przyrostu w liczbie ludzi greko-rossyjskiego wyznania, stanowiącego całą siłę Państwa, razem też była pokazana ludność ogólna tego wyznania, iżby można było wyprowadzić stosunek przyrostu i podług niego sądzić, w jakim czasie i do jakiego stopnia może się powiększyć główna ludność państwa. Do porównań statystycznych byłoby jeszcze ważniejszą rzeczą, gdyby takowe wykazy ogłaszane były guberniami: bo wtedyby się pokazało, gdzie ludność bardziej wzrasta; a to dałoby potem powód do odkrycia przyczyn, skąd pochodzi różnica w zaludnieniu i wzroście różnych gubernij. (*Mr.*)

— Podług wiadomości z Moskwy, handel tej starożytnej stolicy Państwa ostatnich lat wzrósł bardzo znacznie, iak pokazują liczby następujące:

Podług kursu na asygnacye przywieziono towarów:

W roku	1825	1826	1827	1828	1829
	r.	r.	r.	r.	r.
	186,196	— 919,725	— 1,939,165	— 3,844,843	— 4,468,213

Docho-					
du cel-					
nego					
weszało	15,196	— 94,718	— 298,212	— 783,105	— 991,793.

(*Mr.*)
— Z *Kiachty* piszą bardzo gruntownie, że rossyjscy fabrykanci wyrobów bawełnianych pró-

żno się lękają podrywu w handlu z Chinami, którzy inżby powinien być nastąpić dla tej przyczyny, że do Chin wiele się przywozi morzem przędz bawełnianey. Przywóz ten dla wielkiej Chin ludności jest wcale nieznaczącym, i nie może się rozciągać do północnych krańców tego państwa w znacznej ilości. Welwert i inne tkaniny zawsze będą korzystnie zamieniane w Chinach, gdy tylko będą należyte dobroci i szerokości do 16 wierszkow, tak, żeby wystarczały na cały rękaw do *kurmy*, wierzchniego Chinczyków odzienia (*Mr.*)

— Piszą także ztamtąd, że o 26 wiorst od *Slobody handlowey*, na rzece *Selendze* przy *Slobodzie Ust'kiachtyńskiej*, założona została przez wołogodzkiego kupca i gildy *Nikolaia Kolesowa*, bardzo dobra i dla tamecznego kraju wielce dogodna garbarnia, do wyprawiania iufiu, który ma bardzo wielki odbyt u Chinczyków. W roku 1828 w tym zakładzie wyprawiono 4,630 skór, które wszystkie weszły do handlu z Chinczykami; w roku 1829 wyprawiono już 8,000 skór, a w latach następnych właściciel zamierza powiększyć wyprawę do 20,000 skór. Życzyć należy, żeby ten przykład pobudził i innych do założenia w odległych krajach Syberyi takich fabryk i zakładów, których płody chętnie bywają zakupowane od naszych sąsiadów azjatyckich. To mogłoby z czasem wcale inną nadać wartość południowej Syberyi, mającej w wielu miejscach, przyjemny klimat i urodzajną ziemię. (*Mr.*)

— W N. 5 *Gazety handlowey* znajduje się bardzo przyjemna wiadomość, że obywatel kaukazki *P. Rehrow*, potrafił doprowadzić niewielki swój zakład iedwabny do tej doskonałości, iż iedwaś iego, zdaniem fabrykantów moskiewskich, w dobroci nie ustępuje włoskiemu. Dałby Bóg, żeby ten przykład zachęcił i innych właścicieli naszych, do tak pożytecznego dla nich samych i dla rękodziel przemysłu, i żeby nakoniec fabryki nasze, zaniechawszy uprzedzenia ku materjałom krajowym, przyznały im wartość należytą. (*Mr.*)

— We francuzkich dziennikach czynią uwagę, że Paryż teraz jest większy 228 razy, iak był za *Juliusza Cezara*. Za iego czasów zajmował on przestrzeni 44 arpent (arpent równa się około trzem częściami dziesięciny) za *Juliana* 153, a teraz zajmuje 10,060 arpent. (*Mr.*)

— Na iedney z wysp zachodnich Szkocyi, niedawno urodziła kobieta kształtnego chłopięcia, we 4 godziny potem wydała na świat drugiego z czterema rękami i 4 nogami, a wkrótce potem powiła jeszcze trzecie nieżywe dziecię. Ten nie zwyczajny fenomen wysłano do muzeum glazowskiego. (*G. S. P.*)

Oświadczenie Wdzięczności.

Jaśnie Wielmożny Marszałku Powiatu Starokonstantynopolskiego, *Kazimierz Knallu*.

Wiem, że nadto jesteś *JW. Pan Dobrodziey* pewnym, wdzięczności moiej dozgonney dla Siebie, za ukończenie kompromissalnym sposobem tak nudnego, a tak ciemiężącego mię, rozbiorowego dzieła z moimi kredytarami. Pamiętam o tém, że zwyczajna *JW. Pana Dobrodzieia* skromność obruszała się tylokrotnie na mnie, za wyrażenia się moie, pochodzące z samego prawdziwego uczucia. Wszelako nie mogę na sobie przenieść, abym *JW. Pana Dobrodzieia* cnoty zamilczał przed światem, a ten zdaie mi się sposób najlepszy, iakiby Ci się nayprzyjemniejszym zdawał. Przyym tedy *JW. Marszałku* podziękowanie moie, ogłoszone gazetą, również, iak zapewnienie uszanowania naygłębszego, z iakiem zawsze jestem.

JW. Pana Dobrodzieia nayniższym sługą
J. D. Rudnicki.

Pozwolono drukować. Z polecenia *JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora*.
Andrzej Bacharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK